

Vyprazdňování hierarchicko- -kultického impulsu

Rudolf Steiner

Podívejme se nyní na to, jaký byl jeho další průběh. Musíme u něj tedy rozlišovat působení do 13. století včetně, kdy měl, lze říci, svoje oprávnění, protože to bylo ještě čtvrté poatlantské období, od toho, co následovalo potom, kdy na sebe vzal jiný charakter, charakter retardujících impulsů. Snaží se rozšířit. Jak se rozšiřuje? Rozšiřuje se ovšem významně. Vidíme, že tento románský katolicismus více či méně proniká to, co v novější době postupně nazrává jako státní útvar. Vidíme, jak je nazrávající anglický státní útvar na počátku pátého poatlantského období zprvu zcela v rukou tohoto románského katolicismu. Vidíme, jak se Francie a také ostatní Evropa s ohledem na představy a životní impulzy nachází ve spárech románsko-hierarchicko- -kultického živlu. Chceme-li to, co tu v podstatě žije, charakterizovat, musíme říci: Z Říma vychází snaha prostoupit tímto hierarchickým církevním živlem kulturu Evropy až k valu, který si sama vytvořila na evropském východě, snaha zcela ji proniknout. - Je však zvláštní, že takováto snaha, stane-li se retardujícím impulzem, získává vnější povahu. Nemá již sílu rozvíjet vnitřní intenzitu a získává místo toho vnější povahu. Lze říci, že se rozlévá do šíře a nemá sílu jít do vlastní hloubky. Proto vidíme onen zvláštní jev, že římský hierarchismus se stává stále extenzivnějším, jde víc a víc do šířky, že však v zemích, z nichž vyzařuje, vyprazdňuje vlastní obyvatelstvo a nedává [mu] žádnou niternost.

Podívejte, jak tyto věci začínají. Romanismus se všude v nejrůznějších formách šíří směrem ven, zatímco v Itálii a ve Španělsku samotném obyvatelstvo vyprazdňuje. Uvědomte si, jak zvláštní křesťanství žilo v Itálii v době, kdy papežství zažívalo největší slávu. Je to křesťanství, proti němuž hřímal Savonarola. V jednotlivých individualitách, jakou byl Savonarola, zajisté žil Kristův impulz; tyto individuality však považovaly za nutné od základu vyvrátit oficiální křesťanství. A kdyby někdo chtěl nastínit dějiny na základě toho, co se událo ve výchozím bodě tohoto vyzařování, řekl by: Moc románského církevního živlu se rozlila do šíře, avšak křesťanské cítění bylo v samotném výchozím bodě vyzařování vyprázdněno. Bylo by to možné do detailu dokázat a jde o významnou pravdu: Ve vyzařování se ta věc sama v sobě ničí. Takový je chod života. Tak jako člověk, když stárne, stravuje své síly, stravují také kulturní jevy, rozšiřují-li se, svou vlastní podstatu a vyprazdňují se.